

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za pouzdigo in napredek obrtništva Dravske banovine.

„OBRTNI VESTNIK“

izhaja tedensko in sicer vsak
petek ter stane:celoletno Din 40—
polletno Din 20—
posamezna številka . . Din 1—Glasilo „Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani“, „Splošne zveze obrtnih
zadrug v Mariboru“ in obrtnih društev Dravske banovine.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Beethovnova ulica 10.

Nefrankirani dopisi
se ne sprejemajo. Rokopisi se ne
vračajo. Ponatisko dovoljeno le z
navedbo vira.Štev. pri poštni hranilnici,
podružnici v Ljubljani 10.860.

XIV. letnik.

V LJUBLJANI, dne 17. aprila 1931.

Štev. 16.

Stvarna ugotovitev glede izjav o zbornicah.

Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani, v kateri je včlanjenih od 90 obrtnih zadrug bivše ljubljanske oblasti 61 obrtnih zadrug, je na svojo okrožnico o stališču glede vprašanja skupnih ali ločenih zbornic poedinim včlanjenim in nevčlanjenim zadrugam, prejela 65 odgovorov. Na zadrug se ni izvajal nikak pritisk niti potom zveze, niti potom zveznega glasila Obrtnega vestnika v eno ali drugo stran, tako da dajejo izjave teh zadrug kolikor toliko zanesljivo sliko o mnenju obrtništva.

Za skupne zbornice se je izjavilo iz bivše ljubljanske oblasti 46 zadrug, med temi tri obrtna društva — torej dve tretjini, za ločene zbornice pa 19 zadrug, torej samo ena tretjina.

Za skupne zbornice so bili:

1. Krojaška zadruga v Brežicah.
2. Kolektivna zadruga obrtnikov v Brežicah.
3. Zadruga mesarjev in gostilničarjev v Brežicah.
4. Obrtna zadruga lestnih in kovinarških strok v Brežicah.
5. Kolektivna obrtna zadruga na Bledu.
6. Zadruga rokodelskih in sorodnih obrtov v Kočevju.
7. Zadruga krojačev v Ljubljani.
8. Zadruga konjačev v Ljubljani.
9. Zadruga sobo-črkoslikarjev, pleškarjev in ličarjev v Ljubljani.
10. Zadruga mesarjev v Ljubljani.
11. Zadruga urarjev, zlatarjev, optikov in graverjev v Ljubljani.
12. Zadruga krojačev v Ložu.
13. Zadruga fotografov v Ljubljani.
14. Zadruga rokodelskih in svobodnih obrtov v Krškem.
15. Zadruga rokodelskih in dopuščenih obrtov v Ložu.
16. Obrtna zadruga v Logatcu.
17. Zadruga krojačev v Zagorju ob Savi.
18. Zadruga krojačev v Trbovljah.
19. Zadruga kovinarjev v Litiji.
20. Zadruga čevljarjev v Zagorju ob Savi.
21. Zadruga sedlarjev v Ljubljani.
22. Zadruga ključavničarjev v Ljubljani.
23. Rokodelska zadruga v Mokronogu.
24. Zadruga krojačev v Ribnici.
25. Zadruga knjigovezov v Ljubljani.
26. Čevljarska zadruga v Radovljici.
27. Zadruga rokodelskih in sorodnih obrtov v Zagorju ob Savi.
28. Zadruga čevljarjev v Kostanjevici.
29. Zadruga kamnoseških mojstrov v Ljubljani.
30. Zadruga slaščičarjev v Ljubljani.
31. Zadruga čevljarjev v Žužemberku.
32. Kolektivna obrtna zadruga v Zireh.
33. Skupna obrtna zadruga v Domžalah.
34. Zadruga prevoznikov, Ljubljana.
35. Obrtna zadruga lesnih strok, Št. Vid nad Ljubljano.
36. Zadruga autobusnih podjetnikov v Ljubljani.
37. Zadruga krojačev v Škofji Loki.
38. Zadruga mesarjev v Novem mestu.
39. Čevljarska zadruga v Zireh.
40. Zadruga stavbnih obrtov III. skupina v Kamniku.

41. Obrtna zadruga št. 4. v Kamniku.
42. Mizarska zadruga v Novem mestu.
43. Zadruga stavbnih mojstrov v Ljubljani.
44. Obrtno društvo v Brežicah.
45. Obrtno društvo v Kamniku.
46. Obrtno društvo v Zagorju.

Za ločene zbornice pa so se izjavile:

1. Zadruga dimnikarjev v Ljubljani.
2. Zadruga rokodelskih in sorodnih obrtov v Železnikih.
3. Zadruga krovcev v Ljubljani.
4. Zadruga mlinarjev in žagarjev v Brežicah.
5. Zadruga pekov v Ljubljani.
6. Zadruga vrtnarjev v Ljubljani.
7. Zadruga čevljarjev v Ljubljani.
8. Skupna rokodelska zadruga v Stični.
9. Zadruga krojačev na Jesenicah.
10. Zadruga eletrotehnikov v Ljubljani.
11. Zadruga kovinarjev v Ribnici.
12. Zadruga kleparjev, inštalaterjev v Ljubljani.

I. Lenarčič, kroj. mojster v Ponikvah.

Za skupne ali ločene zbornice.

Pripomba uredništva: V listu »Zanatlija«, ki je izšel v posebni izdaji za slovenske obrtnike, se trdi, da »Obrtni Vestnik« ni hotel dati prostora, da bi pojasnili zagovorniki ločenih zbornic svoje stališče in dali odgovor na neki članek v »Jutru« in »Slovincu« in da torej naš list ne pušča slobodno govornosti obrtništva. Ta trditev ni resnična.

Ugotavljamo zato sledeče:

»Obrtni Vestnik« je glasilo Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani, Zveze obrtnih zadrug v Mariboru in Zveze obrtnih društev za Dravsko banovino v Celju. Te organizacije so bile vedno za sistem skupnih zbornic, kar dokazujejo sklepi in številne resolucije zborov. Jasno je da njihovo glasilo mora za vzemati isto stališče. Ker ni hotelo nikomur kratiti besede, je bilo iz lojalnosti pripravljeno objaviti tudi odgovor, kakor je objavljen v »Zanatliji«, toda s pripombo uredništva, da se ne strinja s stališčem članka glede vprašanja ločenih zbornic. Nato je došla izjava piscev, da naj se članek ne objavi. Zato »Obrtni Vestnik« članka tudi ni objavil in torej pisci niso upravičeni trditi, da tega ni hotel.

Smo načelno proti temu, da se povzroča spor in razkol obrtništva radi sistema zbornic, ker se je komaj nekoliko pomirilo in ker je obrtniku vsak prepriž iz načela zopern. Ker pa nismo hoteli kratiti besede eni strani, je ne smemo tudi drugi in zato objavljamo v sledečem na prošnjo g. Lenarčiča, ki je gotovo trezen, ugleden in izkušen obrtnik njegov dopis, ki slove:

Velevažno vprašanje skupnih ali ločenih zbornic je prišlo danes v mozeg in kri nekaterim obrtnikom, kar sem osebno videl ob priliki seje Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani dne 11. aprila t. l. Radi tega mi naj moji tovariši obrtniki in zadrugni načelniki oprostite, da tudi jaz spregovorim nekaj besed o tem. To pa storim v našem obrtnem glasilu. Jaz ne bom šel v druga mesta

13. Kolektivna obrtna zadruga na Jesenicah.

14. Čevljarska zadruga v Brežicah.

15. Zadruga brivcev v Ljubljani.

16. Zadruga zidarjev v Ljubljani.

17. Zadruga žagarjev in mlinarjev v Laškem.

18. Kolektivna zadruga obrtnikov v Radečah.

19. Zadruga rokodelskih in sorodnih obrtov v Novem mestu.

Pripominjamo, da imamo v celi Sloveniji skupno 176 obrtnih zadrug in kakih 50 obrtnih društev. To razmerje sliko še bolj izpreminja.

Če vpoštevamo, da zadrug, ki so se izjavile za ločene zbornice, predstavljajo okroglo 1500 obrtnikov, in da je vseh obrtnikov v Sloveniji glasom uradnih statističnih podatkov okrog 25.000 (brez gostilničarjev), potem si je lahko ustvariti tudi sodbo, koliko naših obrtnikov se je izjavilo za ločene in koliko za skupne zbornice.

Te suhe a točne podatke smo navedli, ker so se delali Zvezi obrtnih zadrug očitki glede pravilnosti podatkov in da bo obrtniška javnost točno poučena o stvari.

vo prisluženi obrtniški denar ne obračunava vedno tako kot bi mi obrtniki želeli. Ali zato nam ni potreba še ločenih zbornic, ampak je potreba na gotovih mestih skupno nastopiti, da se nam da popolna avtonomija, da se naš denar tako porabi kot bomo mi hoteli in bo obrtniku koristil. Toda s takimi nastopi, tovariši, kakor so bili sedaj, tega ne bomo dosegli. Čim manj bomo združeni in na več plati ločeni, tem lažje bomo tudi premagani.

Nikar pa ne mislite, tovariši, da vam mi verjamemo, ko govorite, da bi bile z ločenimi zbornicami naše dajatve manjše. Tako daleč vsaj na deželi še nismo prišli. Saj znamo tudi mi računati. Dajatve, oziroma zbornične doklade bodo pač vedno manjše, ako imamo skupne zbornice, nego ločene. Seveda je potreba to prav razumeti. Ako imamo mi v naši zbornici lepo urejene odseke, ter imajo ti odseki popolno avtonomijo, da ti odseki tudi odločajo kam gre obrtniški denar, sem popolnoma prepričan, da bomo imeli manjše dajatve, nego jih imamo sedaj in več koristi od zbornice.

Zato pa, dragi stanovski tovariši, stopimo skupno, ne glejmo na vsacega posameznika, ampak naš cilj naj nam bo, da dosežemo, kar sem tu navedel. Ne glejmo kako je bilo enkrat, ampak glejmo kako je sedaj. Mi obrtniki na deželi smo skoro popolnoma brez dela. Kako bomo potem mislili na obrtne domove po mestih. Dragi tovariši! Tudi mi moramo gostoljubnosti iskati, kadar imamo občni zbor, tudi mi ne moremo sedaj še misliti na obrtne domove, da bi jih zidali, še manj bo pa do tega prišlo, ako se bomo med sabo prepirali. Sloga jači, nesloga tlači. Ker pa čitam v »Zanatliji«, da je dne 14. marca t. l. na zborovanju govoril za ločene zbornice g. Rebolj iz Kranja, ter se na seji načelstva dne 11. aprila potegoval za ločene zbornice, naj pripomnim sledeče: Naša zadruga krojačev in krojačic za sod. okr. Ribnica in Vel. Lašče, kateri načeluje moja maelenkost, je na letošnjem občnem zboru Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani, stavila tudi sledeči predlog: Zveza naj izposluje pri banski upravi za Dravsko banovino, da se prepove trgovcem, ki prodajajo šivalne stroje, prirejati tečajje po deželi, ter na teh tečajjih poučevati dekleta, katera niso bila nikdar šivilje, v raznih krajih in jim dajati tudi razne kroje na dom. Mi sicer nismo proti temu, ako trgovec, ki prodaja šivalne stroje, kakor g. Rebolj, ki se poteguje za ločene obrtne zbornice, poučuje kupce v šivanju na stroj. Smo pa odločno proti temu, da se jih poučuje v krojenju in še taka dekleta, katera stroja sploh ne kupijo. Tukaj se dela velika krivica oblačilni stroki, osobito šiviljam. Ako se to imenovanim trgovcem in njih potnikom ne prepove, potem morajo šivilje na deželi odložiti obrtne liste. Zveza je ta naš predlog vzela na znanje ter ga dala na glasovanje. Toda kdo se je potegnil tukaj za te trgovce? Kdo je bil prvi proti temu predlogu? Sam gospod Rebolj se je tako energično zavzel za te trgovce in celo trdil, da imajo nekako pravico. Zakaj, mi ni znano. Pripominjam pa k temu, da ga mi podeželski obrtniki, osobito šivilje, na tej podlagi smatramo za zaščitnika trgovcev, nika-

kor pa ne za zaščitnika obrtnikov. In tak človek se potem poteguje za ločene zbornice in takemu da bi mi zaupali?? Ne, nikakor ne!

Povedal sem vam, dragi stanovski tovariši, svoje mnenje. Sedaj pa sodite sami in se oglasite v našem listu. Pomnite pa, da hočejo nekateri načelniki izsiliti od našega zvezinega načelnika g. Rebeka za dvignjeno pestjo, da jim prizna ločene zbornice, kot se je to žal dogodilo na zadnji seji načelnstva Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani, četudi se je ogromna večina zadrug izrekla za skupne zbornice. Držimo se, kar nas je gospodarskih stanov, raje gesla: »Vsi za enega, eden za vse!«

Le če se bomo ravnali po tem geslu in se ne bomo prepirali in lasali med seboj, bomo uspešno delali za naš itak dovolj trpeči obrtni stan.

Nekaj o tehniki pršenja barv.

(Nadaljevanje.)

Pogonska sila za pršilno tehniko je stisnjeni zrak. Tega dovajamo pištoli v malih obratih, kjer se ga porabi le malo, iz zračnih posod. Pri tem se poslužujemo redučnega ventila z enakomernim pritiskom in cevke. Pri malih obratih je tudi možno, da stiskamo zrak v stiskalnicah na roko ali nogo, kar omogoča, da smo neodvisni od dobave steklenic s stisnjenim zrakom. Za večja dela ali stalno obratovanje pa je potrebno, da si nabavimo zračni kompresor (stiskalnico) na motorni pogon. Velikost kompresorja je v tesni zvezi s pištolo, ki so potrebne za delo (število, velikost). Delavna sila kompresorja (ne črpalna, temveč delavna sposobnost) mora biti že naprej točno določena. Kompresorji za stalno obratovanje so opremljeni z vodnim hladilnikom, ali pa jih je opremiti s primerno zračno hladilno napravo.

K nadaljnji opremi pršilne naprave spada kotel za stisnjeni zrak kot shramba za zrak in dalje oljni in vodni izločevalci. Četudi ostanejo največje nečistoče kot vsedline že v zračnem kotlu ter se odstranijo z odtočno pipo, je vseeno neobhodno potrebno, da se očuva zrak, ki se dovaja pištoli, vsake vlage in oljnatih primesi. Sicer utegne to škodovati trpežnosti in dobri izvršitvi ličenja. Zato mora biti oljnati in vodni izločilec čim bližje mestu, kjer se dela. Njegova izdelava je jako različna. Nekateri so tako napravljeni, da gre zrak skozi več plasti koksa in klobučevine. Drugi čistilci zraka so zopet opremljeni s pločevinastimi oddelki, kjer oddaja zrak vse težje prime si in gre nato še skozi filtre. Na čistilcih zraka sta pritrjena še dva manometra, od katerih eden naznačuje pritisk kotla, drugi pa delavni pritisk.

Šušmarstvo.

Šušmarstvo je ena najbolj vsakdanjih točk našega delovanja. S tem zlom je imela Zveza obrtnih zadrug, kakor tudi poedine zadruge ves čas svojega obstoja največ dela in truda — pa tudi največ razburjenja. Po današnjih socialnih razmerah se šušmarstvo ne bo dalo nikdar popolnoma zatreti, pa najbodo za to še tako stroge zakonske določbe. Če državni pravdnik ne more zatreti različnih zločincev, za katere delikte predvideva kazenski zakon dolgotrajne ječe in celo smrtno kazen, tudi obrtni obl. ne bodo zatrle šušmarjev, za katere predpisuje sedanji obrtni zakon tako malenkostne denarne globe, da ne pridejo niti v poštev.

Novi obrtni zakon bo brezdvomno v tem pogledu veliko strožji, ker predvideva šušmarjem občutnejše denarne globe pa tudi zaporne kazni. Želeti bi bilo le, da bi novi zakon tudi določal, da ni kazniv samo nelegitimni obrtnik (šušmar), ampak tudi naročnik posla, kot sokrivec na oškodovanju državnih in občinskih lokalnih interesov, kar je zveza v svoji izjavi tudi predlagala.

Zveza obrtnih zadrug kakor tudi vse zadruge brez izjeme so vršile v tem po-

Krulej — Sevnica.

Kvas.

Malo je ljudi, ki vedo, kaj je kvas in iz česa se izdeluje. Radi tega je mogoče, da se vprašanje pekarskega kvasa obravnava tako skrivnostno.

Kvas je vrsta glivic (Sprossenpilze), torej rastlina, ki pod gotovimi pogoji povzroča vrenje ali kipeenje, se pa pri tem kemičnem procesu sam razvija in množi. Teh glivic je več vrst, kakor je tudi več vrst kipeenja. Tako poznamo vrenje trtnega soka, katerega rezultat je vino; kipeenje sadnega soka, ki daje razna sadna vina; talno in vrhnje vrenje sladnega (ječmenovega, pšeničnega, koruznega itd.) ekstrakta, ki daje pivo itd. Povzročitelj kipeenja je kvas na glivica. Kadar veliko teh glivic združimo, da tvorijo belkasto maso, rečemo tej masi pekarski kvas.

Prvotno je bil kvas le stranski produkt pri proizvodnji špirta in je služil v prvi vrsti kot pripomoček pekomo pri izdelovanju kruha in pečiva. Uporabljal se je pa preje v iste svrhe tudi kvas od piva, ki pa je dajal kruhu grenak okus po hmelju. Zaradi vedno večje potrošnje špirtnega kvasa pa se je jelo razmišljati, kako pridobiti čim več kvasa in manj špirta. Sedaj obstoji že veliko načinov proizvodnje kvasa in se da pridobivati že tudi brez špirta. Ta način je od obstoja pekarske obrti znan pekomo, ki so bili prvi in edini proizvajalci kvasa do danes.

Proizvodnja kvasa je postala samostojna in se je odcepila od industrije špirta. Danes se uporablja od vseh načinov skoro izključno način proizvodnje kvasa z zračenjem (Lüftungsfahren) in ni torej pod nobenim pogojem potrebno, da je v zvezi s pivovarstvom ali s špirtno tovarno. Koristno pa je in to zelo koristno za podjetnika ali lastnika takega podjetja.

Kako se torej proizvaja kvas po tej metodi. Vzemimo kot podlago sto kilogramov surovine, ki obstoji iz koruze, ječmena in sladovih klic, recimo v razmerju 50:40:10. Ta mešanica pa se lahko spremeni poljubno, kakor so pač surovine na razpolago. Koruza se pari, vsa mešanica pa zmečka, nakar pride v skupno kad. Tu se zameša s toplo vodo, ki je okisana z žvepleno kislino. Vsa brozga se na to počasi segreva do 63 stopinj C ter se ji dodajajo še bakterije mlečne kisline. Po nekem času se loči gošča od tekočine v posebni kad velike površine. Gošča (treberji) se uporabi kot posebno redilna živinska hrana, med tem ko se očiščena tekočina po ceveh prepelje preko hladilne naprave v kipeelno kad.

Vsaka kipeelna kad je opremljena z napravo za hlajenje in zračenje v njej se nahajajo tekočine. V to tekočino se kvas takorekoč vseje. Temperatura znaša prvotno 25 stopinj C, pozneje se pusti do 30 stopinj C, da zamore te-

kočina zavreti. Ves ta čas pa delujejo zračno kompresorji, ki zrači tekočino v kad in omogočijo s tem rast in razvoj kvasovih glivic. Računa se, da se porabi za vsakih 100 kg surovin 100 m³ zraka na uro. Čim manjša je koncentracija tekočine tem več se pridobi kvasa in tem manj špirta in obratno.

Po 8—12 urah se kipeenje prekine in kvas loči potem separatorjev od tekočine. Kvas se opere, v filterski stiskalnici se pa stisne iz njega voda, na kar se v posebnem stroju oblikuje v običajne brikete, zavije, pakira in odpošlje. Tekočina pa vsebuje še več ali manj špirta, ki se izdestilira, uporabi drugje ali pa spusti v kanal, kakor da nes grenki pivovarski kvas. Iz omenjenih količin surovin se dobi na ta način v najslabšem slučaju 40—50% ali kilogramov čistega kvasa in 10% špirta. Pridobivanje se pa da povišati celo na 80% ali kilogramov kvasa, zato pa ni špirta skoro nič. Navadno se dodaje čistemu kvasu še krompirjev škrob do dveh tretjin. Prišlo je torej na trg trikrat toliko kvasa kot se ga je pridelalo. Ker pa je kvas cenejši od krompirjevega škroba, se ta manipulacija danes ne vrši več.

Kalkulacije ne bom delal, naj si jo napravi vsak sam, ako ga to zanima. Omenim pa, da kalkulacijo olajšam, da je k vsemu opisanemu delu potrebno največ 5—6 delavcev, ki v 10—12 urah proizvedejo 500 in več kilogramov kvasa, da stane taka tovarna kompletno postavljena in montirana 900.000 Din, da stane pri nas kilogram kvasa Din 27.—+4.— trošarine + 0,20 prometni davek in da se porabi v dravski banovini dnevno okoli 5000 kg kvasa.

Industrija kvasa je zelo slična oni špirta in vsaj po notranji opravi čisto enako pivovarni.

Tečaji in predavanja.

Ljudska univerza za obrtniške vajence. Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani priredi v ponedeljek, dne 20. aprila 1931 ob pol 7. uri zvečer v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev na Miklošičevi cesti, XVIII. vajejsko predavanje. — Predava s skiptičnimi slikami g. profesor Janko Mlakar o temi »Naše planine«. — Vstopnina je prosta. — Vabljeni so tudi obrtniški mojstri in pomočniki.

Družabni večer Trgovskega društva »Merkur«, napovedan za četrtek dne 16. aprila t. l. je preložen na soboto dne 18. aprila t. l., ker je moral predavatelj g. konzulent Franc Žagar v Beograd na anketo zaradi prehodnih določil zakona o davku na poslovni promet. Predavanje o davku na poslovni promet se bo vršilo v soboto dne 18. aprila t. l. in bo tembolj aktualno, ker bo predavatelj imel najnovejšo informacije o tem predmetu.

neprimernim razsodbam obrtnih oblast t. l. inštanca in imela, če že ne v vseh, vendar v največ slučajih lep uspeh.

K razširjenju šušmarstva pripomore veliko tudi vzgajanje obrtnega naraščaja po raznih tovarnah, zavodih itd. pa tudi že v strokovnih šolah, kjer se vajenci trumoma vzgajajo, ne da bi merodajni faktorji upoštevali, kaj bo bodočnost naklonila temu vajenskemu kadru.

Zveza obrtnih zadrug je v preteklem letu napravila več predstavk proti tako umetnemu vzgajanju vajenskega naraščaja, kakor n. pr. pri Strojnih tovarnah in livarnah v Ljubljani, Salezijskem zavodu v Ljubljani in drugod. S pričetkom letošnjega leta se je pričel na Srednji tehnični šoli v Ljubljani 3—4 letni tečaj za zlatarsko in graversko stroko, kjer upravičuje odhodno izpričevalo tega tečaja učno pismo in pomagalsko preizkušnjo. Kaj pomaga, če ima usposobljeni obrtnik predpisano gotovo število vajencev, ki jih sme vzgojiti, da se nadprodukcija obrtnega značaja omeji, če se pa v tovarnah, zavodih in šolah trumoma vzgajajo.

Ves ta naraščaj nima po končani učni dobi nobene eksistence, nobenega dela in seveda tudi ne kruha. Prvič za-

Kaj je novega?

Borzo poročilo: V prošlem tednu so veljale tuje valute v dinarjih povprečno: Berlin (nemška marka) 13.54, Curih (švicarski frank) 10.96, Budimpešta (madžarski pengő) 9.91, Dunaj (avstrijski šiling) 8.—, London (angleški funt) 276.—, Newyork (ameriški dolar) 56.70, Pariz (francoski fr.) 2.22, Praga (čehoslovaška krona) 1.68, Trst (italijanska lira) 2.97.

Španija je proglašena za republiko in kralj Alfonz se je zase in za svojo dinastijo odpovedal prestolu, ker so pri nedeljskih volitvah z ogromno večino zmagali republikanci, s čemer je bila zapечатena borba za in proti monarhiji.

Ministrski predsednik Živković je lahko obšel in ostane po nasvetu zdravnikov več dni na domu.

Vlado narodne koncentracije poskušajo sestaviti v Avstriji, in sicer s pritegnitvijo socialistov, da bi na ta način mogli izvesti velikopotezno politično in gospodarsko sanacijo republike.

Poslanik dr. Kramer se je iz Beograda, kjer je bil v avdienci pri kralju, zopet vrnil na svoje poslaniško mesto v Pragi.

Pri pogajanjih med Francijo in Italijo je prišlo zaradi redakcije pomorskega sporazuma do znatnih diferenc, ker se Italija boji, da bi dobila Francija premoč na morju.

Glede prijave za prometni davek je finančno ministrstvo odredilo za osebe, ki niso predvidene kot plačevalci skupnega davka na poslovni promet, podaljšanje prijavnega roka do konca aprila.

Potovanja na kolonialno razstavo v Pariz, ki jo priredi »Jutro« ter bo stalo 3300 Din, se udeležijo tudi nekateri naši obrtniki.

Nemški industrijski pridejo v Jugoslavijo ter si 30. aprila in 1. maja ogledajo nekatere industrijske centre v Dravski banovini.

Trgovinsko pogodbo je odpovedala Avstrija Češkoslovaški s 15. julijem, pri čemer pa ostane še nadalje v veljavi klavzula o največjih ugodnostih, po kateri se bo blago carinilo po minimalni tarifi.

Nad 70.000 prebivalcev šteje Ljubljana po prvih približnih cenitvah na podlagi rezultatov ljudskega štetja.

Gostilničarska pivovarna v Laškem bo po zatrdilih prizadetih krogov začela z obratovanjem že začetkom prihodnjega leta.

Protiv morilen v masi, znanemu düsseldorfskemu vampirju Kürtenu, ki ima na vesti celo vrsto zverinskih umorov otrok in odraslih, se je začela poročna razprava, h kateri so prišli tudi kriminalisti in novinarji iz raznih tujih držav.

Pogodba o carinski uniji med Nemčijo in Avstrijo se bo na zahtevo Anglije in nekaterih drugih držav razpravljala pri prihodnjem zasedanju Društva narodov.

Načrt obrtnega zakona je v svoji končni redakciji že gotov in pride v razpravo predvidoma že na prihodnji seji Vrhovnega zakonodajnega sveta, ki se bo vršila 23. t. m.

to, ker mu ni bila dana prilika, da bi se zadostno strokovno naobrazil, drugič pa zato, ker presega število naraščaja dejanski potrebi pomožnih moči v obratu. S tem se pomnožuje kader brezposelnih in ker mora končno vsak človek živeti, je tak pomočnik prisiljen, da seže po nedovoljenem šušmarstvu. Veliko pomočnikov je prisiljenih zaradi brezposelnosti si iskati službe v državni in zasebni službi ali kjerkoli — če jo sploh dobe — in se navadno potem taki tudi bavijo v svojem prostem času s šušmarstvom, bodisi da jim njihova mezda ne zadostuje, ali pa ker hočejo imeti nekoliko boljše življenje.

Na ta način cvete šušmarstvo v mestih in večjih krajih, kjer jim je sploh težko priti do živega, dočim šušmarji na deželi tako zvani zamouki, čisto dobro stoječi posestniki, ki odjedajo upravičenemu podeželskemu obrtniku še tisti pičli zaslužek.

Z nestrpnostjo pričakujemo, kaj nam bo v tem pogledu prinesel novi obrtni zakon, vemo pa tudi, da nam konec šušmarstva ne bo zagiral in da se bomo morali slej ko prej tudi še nadalje boriti proti temu našemu najhujšemu škodljivcu, če tudi mogoče v zmanjšani meri.

Statistični gospodarski pregled Slovenije.

Zbornica za trgovino in industrijo v Ljubljani je izdala pravkar publikacijo z naslovom: »Gradivo za gospodarske statistiko v Sloveniji«. Knjiga, ki obsega 46 strani, vsebuje statističen pregled trgovine in obrta v Sloveniji za leta 1925 do 1930, industrije za leta 1927—1930, davčno statistiko za leto 1929, statistiko o vpisih v trgovinski in zadrugi register in pregled od Zbornice TOI izdanih potrdil in svedočb za leto 1930.

Vseh trgovinskih obrtov je bilo leta 1925 12.425, koncem leta 1930 pa 12.923. Obrtniških obratov je bilo ob koncu leta 1925 26.653, ob koncu leta 1930 pa 32.412, dočim je bilo industrijskih obratov leta 1927 507, 1930 pa 545.

Pregled obrtnih strok nam kaže naslednje gibanje: (v oklepajih število obratov l. 1925): avtotakni obrati 497 (14), fotografiji 123 (91), kamnolomi 32 (16), kinematografi 59 (16), krovci 35 (18), mehaniki 89 (46), izdelovalci pletenin 344 (65), prevozniki 510 (377), stavbeniki in stavbna podjetja 53 (38), tapetniki 70 (48) in tiskarne 25 (19), šivilje 2444 (1258).

V ostalem je omeniti še podatke za naslednje stroke (v oklepajih število obratov l. 1925): brivci 307 (232), čevljarji 3933 (3300), dimnikarji 106 (93), električne 88 (60), gostilne, restavracije, hoteli 5502 (5491), kamnoseki in kiparji 53 (46), kavarne 111 (88), kleparji 213 (178), ključavničarji 322 (276), kolarji 740 (620), kovači 1638 (1376), krojači 2032 (1710), mesarji 974 (802), mizarji 1943 (1605), mlinci 2708 (2422), modistke 91 (74), opekarne 169 (157), izdelovalci perila 40 (32), pleskarji 89 (60), sedlarji 393 (352), sobni slikarji 160 (152), sodarji 266 (235), usnarji 147 (149), tesarji 282 (270), urarji 129 (116), zidarji 265 (250), zobotehniki 72 (45), žage 1203 (1058).

Davčna statistika za leto 1929, ki navaja neposredne in posredne davke in razne davščine, je zanimiva, ker je leto 1929, pričetek novega razdobja za direktne davke. Neposrednih davkov je bilo v kraljevini leta 1929 pobranih v celoti 2005.8 milijona dinarjev, v področju finančne direkcije v Beogradu 426.5 milij. Din, v Novem Sadu 429.6 milij. Din, v Zagrebu 261.5 milij. Din, v Ljubljani 212.2 milij. Din, v Osijeku 168.9 milij. Din in v Sarajevu 100.4 milij. Din. Za davsko banovno so izkazani posamezni davki po predpisih, odpisih in po čistem predpisu. Slede podrobni izkazi o zemljariji, zgradarini, o davku na poslovni promet, o pridobitni, o rentnini, o družbenem davku ter pregledna tabela o podlagi za odmero samoupravnih doklad.

V zadnjih letih je znašalo vplačilo državnih neposrednih davkov v vsej državi in v Sloveniji v milijonih Din:

	Vsa država	Slovenija
1925	1899.5	292.6 15.4%
1926	1840.0	221.9 12.1%
1927	1713.0	228.9 13.4%
1928	1774.1	209.0 11.8%
1929	2005.8	212.2 10.5%
1930	2323.4	

Kakor je iz zgornje primerjave razvidno, je bilo leta 1929, (ki je prvo leto popolnega izvajanja novega davčnega zakona) plačanih v Sloveniji le za 3.2 milijona dinarjev več neposrednih davkov, dočim se je v ostalih pokrajinah donos v večji meri dvignil. Izenačenje davčne zakonodaje je torej prineslo tudi izenačenje obremenitve. Sedanji odstotek deleža Slovenije na skupnem donosu neposrednih davkov odgovarja prilično davčni moči Slovenije in pravilnejši razdelitvi skupnih bremen.

Za leto 1929, je znašal čisti predpis davkov z zamudnimi obrestmi in stroški 256.4 milijona Din (leta 1928 254.8 milijona dinarjev). Od tega predpisa odpade na dolg iz prejšnjega leta 44.6 milijona Din, na zemljarino 39.2, na zgradarino 17.0, na pridobitno 36.7, na rentnino 1.8, na družbeni davek 14.2 in na davek na posl. promet 48.7 in na uslužbenski davek 47.3 milijona dinarjev.

Samoupravnih doklad na neposredne davke (brez banovinske doklade) je bilo leta 1929 pobranih 46.4 milijona Din (nasproti 35.5 milijona Din v l. 1928.); od tega odpade na občine 25.7 (23.8), na okrajne zastope 10.2 (2.8), na okrajne blagajne 2.7 (1.6), na zdravstvene okraje 0.85 (0.67) in na okrajne ceste 6.9 (6.5) milijona Din.

Število davkoplačevalcev znaša za l. 1929, za zemljarino 312.257 in za zgradarino 60.388 (kosmata najemnina 134 milijonov Din). Davčno prostost je leta 1929 uživalo 557 hiš s kosmato najemnino 26.3 milijona Din, tako da znaša skupna kosmata najemnina vseh hiš

160.3 milijona Din. Za davek na poslovni promet po knjigi opravljenega prometa je bilo 7277 davkoplačevalcev, za odmerjeni davek na poslovni promet pa 35.797 davkoplačevalcev. Pridobitni je bilo zavezanih 43.074 davkoplačevalcev, rentnini 7400, družbenemu davku pa 286 družb.

Od taks so najvažnejše takse na kupnine in prodaje, ki jih je bilo pobranih l. 1929, nad 22 milijonov Din. Dopolnilna prenosna taksa je dala 2.3 milijona Din, točilna taksa 6 milijonov, državna veselilna taksa 2.4 milijona Din, pavšalna taksa na gostilniške račune pa 1.5 milijona Din. Državnih trošarin pa je bilo pobranih 42.8 milijona Din.

Vsebinska zbornična knjige nam daje bogato gradivo za naše gospodarske zaključke, osobito kot podlaga pravilni presoji in kritiki našega gospodarskega položaja, ki jo sicer jako pogrešamo.

Anton Krajcar, Maribor.

Vesoljni potop v čevljarški stroki.

(Nadaljevanje.)

Ze svojčas sem pisal, da je v čevljarški stroki danes potrebna velika samozavest, opreznost in dobra organizacija, ker vsak posameznik vidi pred svojimi očmi pogin, ki ga mora vzpodbujati k samozavesti. Na žalost pa je še dosti čevljarjev v mestih in po deželi, ki ne vedo in si ne morejo predstavljati, da je ta velika konkurenca v mestih, da so Bat'ine prodajalne in popravilnice tudi njim v škodo, češ, takih čevljev jaz itak ne delam (z drugimi besedami rečeno: delati ne znam). Zakaj pa se nisi izpopolnil, zakaj si ostal vedno pri onem starem kopitu in znaš danes samo še to, kar si se kot vajenec naučil. Pogledaj kmetsko hčerko tvojega sosedu, ki je veliko mlajša od tebe, pa ima toliko razvit um, da hoče nositi lepe moderne čevlje, katere si kupi v mestu, kupi pri Bat'i, namesto da bi jih ji ti napravil. Gotovo si užaljen in boš rekel: Jaz pa takih čevljev ne morem tako poceni napraviti, če bi jih tudi znal. Zato tudi to ni res, kajti če bi se bil zanimal za svojo stroko, vzel vsaj ob nedeljah v roko svinčnik ter se učil računati in kalkulacije, pa bi videl, da tudi to gre. Zanimal bi se bil za strokovne prirogovalne tečaje, kateri so se tudi že v prejšnjih časih vršili po raznih krajih, pa bi si sam, brez tuje pomoči znal prirediti iste, ali pa še lepše vzorce kakor so Bat'ini. Ako znaš kmetu napraviti težke močne čevlje iz boksusnja za 170 ali 180 dinarjev, zakaj lahkih špangic ne bi napravil za 189 dinarjev. Tudi pri dosedanjem delu ne zaslužiš dosti, komaj za skromni živež. Če pa bi znal napraviti kaj lepega, bi kmetska hčerka kupila čevlje od tebe a ne od Bat'e, a ti bi imel namesto enega lahko pet pomočnikov. Če bi namesto enega para napravil dnevno pet parov ter zaslužil namesto dosedaj pri enem paru 20 pa samo 10 dinarjev, bi imel dnevno namesto 20 pa 50 dinarjev čistega zaslužka in bi se tudi pri tebi izpolnil pregovor, ki pravi: male ribice, dobre ribice, ali malo pa večkrat je bolje, kakor veliko pa enkrat. Množina da zaslužek!

Zakaj pa je Bat'a zmagal na celi črti in prodril v Jugoslavijo, kjer ima danes ne-le v vsakem malem kraju prodajalne, temveč poleg prodajalen tudi popravilnice. Potrkajmo si na prsa in recimo, to je naš greh. Razen tega si učil svojega vajenca le to, kar sam znaš in priznati si moramo, da naši današnji pomočniki veliko manj razumejo, kot so razumeli oni v predvojnem času. Temu sta kriva seveda tudi vojna in povojni čas, ko je bil čevljar dober, samo da je imel luknjo od zgoraj. Mi pa smo mislili, da bo to ostalo na večno.

Časi se izpreminjajo. Kakor v vseh državah, tako tudi pri nas prodira misel industrijalizacije. Vidim, da se v nekaterih krajih tudi naši stanovski tovariši gibljejo ter si ustvarjajo skupne delavnice v obliki gospodarskih združenj po načelu samopomoči ter se hočejo na ta način obdržati nad vodo. Treba pa je, da se to zgodi povsod, da se ustanovijo skupne moderne strojne

delavnice, ki bodo pocenile naše produkte in videli bomo, ako bomo poleg tega trezni in zavedni, da bo Bat'a težko konkuriral z nami. Ne potrebujemo tovarne, ampak skupne delavnice. Če bi mi to že imeli, bi se Bat'a ne bil upal v našo sredino. To bo naša Noetova barka, ki nas bo rešila pogina v valovih modernizacije.

Iz organizacij.

Občne zbornice imajo te-le zadruge: Dne 19. aprila: Strokovne zadruge čevljarjev v Žireh ob 13. uri v prostorih Čevljarške zadruge na Dobračevi. Dne 26. aprila: Zadruge rokodelskih in sorodnih obrtov v Železnikih, ob pol 2. uri popoldne v osnovni šoli. Dne 26. aprila: Kolektivne obrtne zadruge na Jesenicah ob 3. uri popoldne v salonu restavracije Mesar na Jesenicah. Dne 3. maja: Skupne obrtne zadruge za občine Trata, Oslica, Poljane in Javorje ob 10. uri popoldne v Gorenji vasi.

Čevljarška obrtna zadruga v Mariboru ima v nedeljo dne 26. aprila t. l. svoj redni občni zbor. Vsi člani se vabijo k polnoštevilni udeležbi.

Kolektivna obrtna zadruga za sodni okraj Kranjska gora na Jesenicah ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 26. aprila 1931 ob pol 3. uri popoldne v salonu restavracije Mesar na Jesenicah. Poziva svoje člane, da se udeležijo občnega zbora zanesljivo in v čim večjem številu. Ako bi občni zbor ne bil ob določeni uri sklepčen, se vrši eno uro pozneje ob vsakem številu navzočih.

Občni zbor Strokovne zadruge čevljarjev v Žireh se bo vršil v nedeljo dne 19. aprila 1931 ob 1. uri popoldan v prostorih Čevljarško-gospodarske zadruge na Dobračevi z dnevnim redom, ki je naveden na vabilih. Zadrugne člane prosimo, da se občnega zbora zanesljivo in točno ob napovedanem času udeležijo. Vsakemu, ki bi se občnega zbora brez opravičbe ne udeležil, bo načelstvo naložilo v pravilih določeno globo. Načelstvo.

Zadruga lesnih, kovinskih in sorodnih strok v Šoštanju je imela dne 29. marca 1931 odborovo sejo, na kateri je tov. načelnik predložil tudi proračun za poslovno leto 1931. Med drugim se je sklenilo, da se preseli zadruga pisarna h. g. Berločniku v Šoštanju, to pa zaradi tega, ker je s 1. aprilom doseženo pisarna oddana drugemu najemniku. Isto tako se je preselila Skupna obrtna zadruga v Šoštanju in Obrtno društvo v Šoštanju v isti lokal h. g. spodu Berločniku in kakor vse kaže, bo sedaj za vse zadruge kakor tudi za Obrtno društvo delo lažje, ker ga bo lahko opravljal eden in isti tajnik.

Skupna obrtna zadruga v Šoštanju vabi na svoj redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo dne 19. aprila 1931 v prostorih hotela »Union« v Šoštanju ob 2. (14.) uri popoldne s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav in poročilo načelnika. 2. Čitanje zapisnika zadnjega zbora. 3. Poročilo o zadrugnem delu. 4. Blagajniško poročilo in proračun. 5. Razno. — Opozorilo! Člani, ki brez opravičenega vzroka ne pridejo na zbor, se kaznujejo v smislu pravil. Kdor svojih pomočnikov in vajencev zadrugi pravočasno ne prijavi, ga kaznuje oblast po obrtnem redu § 125—126, zadruga pa spričeval od neprijavljenih ne boče potrdila. Prijava pri zadrugi ne velja za prijavo bolniški blagajni. Opozorite se, da iste tam točno prijavite, da vas ne zadene občutna kazen. Oprostitev vajencev in vpis se vrši vsako prvo nedeljo v mesecu marcu, maju, juliju, septembru, novembru in januarju. Zakonito je določeno, da se v uk sprejme vajence redoma samo do 18 let starosti, ki imajo dovoljno šolsko izobrazbo in so zdravi. Učna doba je določena na 4 leta. Več kakor dva vajenca ni dovoljeno, ako ima stalno zaposlene pomočnike. V lastnem interesu je, da omejite število, če si nočete vzgojiti šušmarjev. Povabite vaše pomočnike na zbor.

Občni zbor Zadruge krojačev in krojačev v Ribnici. Podpisana zadruga krojačev in krojačev za sodna okraja Ribnica in Vel. Lašče naznanja s tem vsem svojim članom in članicam, da se vrši 8. redni letni občni zbor v nedeljo dne 26. aprila 1931 ob 1. uri popoldne v prostorih občinske dvorane v Ribnici. — Če bi ta občni zbor ob napovedani uri ne bil sklepčen, se bo vršil eno uro pozneje ob vsaki udeležbi, ne oziraje se na število

članov. — Občni zbor je za vsakega člana in članico zelo važen. Zato opozarjamo vse člane, da se tega zborovanja udeležijo. Kdor izostane brez opravičbe, zapade disciplinarni globi po členu 25 združenih pravil od 20 do 300 Din. — Na tem občnem zboru se bo sklepalo tudi, kdaj naj se vršijo tečaji za moško in damsko krojenje. Za načelstvo načelnik: I. Lenarčič l. r.

Vsem članom strokovne zadruge tesarskih mojster in studenčarjev v Mariboru (načelstvo v Ljutomeru). Dne 10. maja t. l. se vršijo vpisnine in oprostitve vajencev zadruge tesarskih in studenčarskih mojstrov v Mariboru, načelstvo v Ljutomeru ob 9. uri popoldne in sicer: I. V delavnih prostorih g. L. Petscharja, tesarski mojster v Ljutomeru za sreze: Ljutomer, Murska Sobota in Dolnja Lendava. II. V delavnih prostorih g. Josipa Nekrepa, tes. mojstra v Mariboru, za sreze: Maribor, Ptuj, Konjice in Prevalje. III. V delavnih prostorih g. Vinka Kukovca, tes. mojstra v Lavi pri Celju, za sreze: Celje, Gornji grad, Slovenjgradec in Šmarje pri Jelšah. Za predsednike in prisednike so izvoljeni sledeči: za Ljutomer gg. L. Petschar, Bratina Vekoslav in Streicher Henrik, za Maribor: gg. Nekrep Josip, Lešnik Anton in Spes Ivan, za Celje: gg. Kukovec Vinko, Mahen Franc in Čmak Ivan. Za oprostitve pridejo v poštev sledeči vajenci in sicer v Ljutomeru od učnega mojstra L. Petscharja v Ljutomeru: Rajh Franc, Brumen Martin in Pukšič Alojz; od učnega mojstra Bratine Vekoslava v Križevcih: Črepnjak Jakob; od učnega mojstra Kavčiča Leopolda v Orehovskem vrhu: Kelnarčič Avgust; od učnega mojstra Fritza Franja v Petanjcih: Benkič Janez; od učnega mojstra Čontale Josipa v Veščici: Gombosa Alojz; od učnega mojstra Toplaka Janeza v Dobrovniku: Kocan Janez. V Mariboru od učnega mojstra Gerliča Pavla v Kaniži: Straus Andrej, Najvrt Ivan, Ul Leopold, Lorber Franc in Straus Franc; od učnega mojstra Spesa Franja v Mariboru: Novak Franc; od učnega mojstra Breznika Antona vdova v Sp. Ložnici: Pušnik Franc; od učnega mojstra Hamerska Franceta v Kičari pri Ptuj: Čeh Jožef I, Čeh Jožef II in Zelenko Ivan. V Celju od učnega mojstra Marčiča Franca v Slovenjgradcu: Javornik Alojz in Pušnik Peter; od učnega mojstra Gobeca Konrada v Novi Cerkvi pri Celju: Hraštnik Vinko in Selčan Jurij; od učnega mojstra Klemenca Franja v Preserju: Inhart Franc. Vsak učni mojster je dolžan osebno predstaviti svoje vajence predsedniku izpitne komisije, doprinesiti mora od zadruge viđirano učno pogodbo, od učnega mojstra izstavljeno učno spričevalo o vajenskem znanju in zadržanju ter spričevalo o obisku obrtne nadaljevalne šole ali uradno potrdilo, če vajenec zaradi preoddaljenosti ni mogel obiskovati obrtnih nadaljevalnih šol. Nadalje mora biti učni mojster osebno navzoč pri izpraševanju njegovega vajenca. Vsak vajenec prinese k izpitu svoje lastno orodje, s katerim se je učil. Stroški oprostitve so sledeči: 40 Din za oprostitve, 40 Din za preizkušnjo in 20 Din za tiskovino in porto. Vajenci, ki stopijo v učno dobo, morajo prinesiti učno pogodbo, podpisano od učnega mojstra in njegovih staršev ali varuha ter spričevalo o zdravem stanju vajenca, katero potrdi brezplačno zdravnik tamkajšnjega okrožnega urada. Stroški vpisnine so 20 Din. Nadalje opominja zadruga vse člane, da prijavijo pomožno osebo, vstevši vajence, glasom para grafa 5 združenih pravil v teku osmih dni po vstopu in izstopu, ker bodo sicer kaznovani z globo. Isto tako opominja zadruga vse člane, da storijo vse, kar je v njihovih močeh, za dobro vzgojo strokovnega naraščaja. Vsak vajenec mora biti najmanj devet mesecev letno strokovno zaposlen, drugače ne more biti oproščen. Nadalje mora vsak vajenec v bodoče obiskovati obrtne nadaljevalne šole. Oni, ki so preoddaljeni, morajo najmanj ob nedeljah obiskovati obrtno šolo. Za to so odgovorni mojstri, kajti dobra vzgoja vajencev ni samo v prid vajencu, temveč tudi nam mojstrom.

Zahvala. Gospod Fran Korošec, urarski mojster v Ljubljani, je praznoval dne 6. aprila t. l. 50 letnico rojstva. Ob tej priliki je daroval v podporni fond Zadruge urarjev, zlatarjev, optikov, graverjev in pasarjev v Ljubljani znesek 100 Din. Zavednemu članu izreka zadruga načelstvo za velikodušno darilo najtoplejšo zahvalo.

Razno.

Ob priliki letošnjega XI. ljubljanskega velesejma v dneh od 30. maja do 8. junija bodo prikazane poleg naprav in sadov naše obrti, industrije in trgovine tudi stvaritve slovenskega duha, stvaritve elite naših likovnih umetnikov, v razstavi, ki naj po dolgem presledku zopet združi slovenske likovne umetnike vseh struj v harmonično celoto, da ponovno in glasno dokumentirajo obstoj osobite slovenske umetnosti, tako močne in plodovite, da vzdrži danes tudi najstrožji evropski kriterij in ki se že uveljavlja v največjih kulturnih centrih Evrope.

Naravno, da bodo združena v impozantni reviji slovenske likovne umetnosti kvalitativno neoporečna dela, ne oziraje se na pripadnost k strujam.

Razstava bo odprta vsem in prosta posebne vstopnine ter bo brez dvoma mnogo doprinesla k propagandi za slovensko umetnost. Umetnine se bodo odprodajale na licu mesta.

Dobave.

Dobave. Direkcija državne železarne Vreš-Majdan sprejema do 22. aprila tega leta ponudbe glede dobave pločevine in bele kovine. — Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 23. aprila t. l. ponudbe glede dobave heliografskega papirja, pergamentnega papirja, milimetrskega papirja, ščetk za akvarelne barve in amonijaka za kopiranje ter glede dobave 80 komadov lesenih in pločevinastih sodov. — Direkcija državnega rudnika Vrtnik sprejema do 23. aprila t. l. ponudbe glede dobave 800 kg belih cunj za čiščenje strojev. — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 29. aprila t. l. ponudbe glede dobave 400 m² apnenčarimoza. — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 30. aprila t. l. ponudbe glede dobave 1 stoječe dvojne sesalke. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled). — Dne 18. aprila t. l. se bo vršila pri komandi III. armijske obla-

sti v Skopju licitacija glede dobave 23.000 kg petroleja. — (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri intendanturi iste komande).

Že v 24 urah

kemično snazi, plisira in barva obledele obleke, plašče, klobuke itd. — Škrobi in svetlo-lika srajce, ovratnike in zapestnice. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH.

Stavbeno in pohištveno
mizarstvo

Alojzij Trink

Ljubljana, Linhartova ul. 8
TELEFON 28-56

Točna postrežba!

Cene solidne!

Oddaja elektroinstalacijskih del se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 28. aprila t. l. pri inženirskem oddelku komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku).

**DNEVNO SVEŽE
PRAŽENA**

SIKOTOH KAVA

**LJUBLJANA
VODNIKOV TRG ST. 5.**

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

TVORNICA KEM. IN OLJ. BARV LAKOV, FIRNEŽA IN STEKLETA
DRUŠTVO Z. OZ. LJUBLJANA

ORIENT

LAKI, TERPENTIN, STROJNO ODE, UMETNIŠKE BARVE, PRAŠNO ODE, COPICI, FIRNEŽ, SOLSKE BARVE, LUMBE BARVE, BRISTNE OJUNATE BARVE

PRODAJALNA
DUNAJSKA C. 14
LJUBLJANA
POLEG TRGOVINA
SCHNEIDER & ZVEROVŠEK

PRVOVRSTNI MATERJAL - NIZKE CENE!!

*Kdor oglašuje,
ta napreduje!*

**Tvornica
ZA DUŠIK D. D.**

in
AGA-RUŠE

udružene jugoslov.
tvornice acetilena in
oksigena d. d.

zadovoljnjeta s svojimi prvovrstnimi
proizvodi:

**KARBIDOM-DISSOUS-
PLINOM in KISIKOM**

šir om vse Jugoslavije na stotine

avtogenskih varilcev

in nudita tisočerm mirno, lepo
in solnčnobelo

**acetilensko
luč**

Izkoriščajte tudi Vi te njihove
proizvode v svojo korist!

IVAN JAX in sin
Ljubljana, Gosposvetska cesta 2.

Šivalni stroji
Izborna konstrukcija in elegantna
izvršitev iz lastne tovarne.
15 letna garancija — Vezanje se po-
učuje pri nakupu brezplačno.

**Pisalni stroji znamke
„Adler“**

Kolesa iz prvih tovarn, Dürkopp,
Styria, Kayser-Nero. Pletilni stroji
vedno v zalogi. Posamezni deli koles
in šivalnih strojev. — Daje tudi na
obroke. — Cene franko in zastoj.

OBRTNA BANKA V LJUBLJANI
CENTRALA: KONGRESNI TRG 4
Telefon št. 2508

Podružnica: LJUTOMER
Telefon št. 2508

Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 12.051

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije naj-
kulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodnejše, vezane vloge po dogovoru primerno višje